

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

Курінна Світлана Дмитрівна, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Анотація: В процесі навчання іноземних мов студентів майбутніх менеджерів треба усвідомлювати необхідність проведення поряд з мовною підготовкою також і роботи з набування комунікативної компетентності і з формування культурологічної компетентності.

Ключові слова: культурологічна компетентність, полікультурність, цілеорієнтований, ціннісноорієнтований.

Сучасний світ характеризується реальністю, що динамічно змінюється, а також стрімким розвитком людської цивілізації в області техніки і технологій. В процесі навчання іноземних мов студентів майбутніх менеджерів треба усвідомлювати необхідність проведення поряд з мовною підготовкою також і роботи з набування комунікативної компетентності і, крім того, роботи з формування культурологічної компетентності. Це вимагає підготовки такої людини, що вмє думати і здатна до творчого використання нових технологій, розуміє і вмє формулювати сенс людської діяльності. Взаємодіючи країни поєднуються у світове співтовариство, відбувається процес інтернаціоналізації промисловості та економіки, різко зростають інформаційні потоки, урізноманітнюються засоби міжкультурного спілкування та передачі інформації, значно підвищується роль і значення полікультурності в сучасному багатонаціональному, мультилінгвістичному світі. У зв'язку з цим виникла необхідність осмислення та обґрунтування значущості полікультурної освіти як механізму інтеграції до міжнародного освітнього простору. Будь-яка діяльність, що розгортається у вигляді значущого соціокультурного процесу, не може залишатися без комплексної гуманітарно-аксіологічної експертизи. Будь-яка людська особа дивиться на світ крізь призму певних цінностей, тих цінностей, носієм яких вона є. Отже, світ людини або інакше – соціокультурна реальність, – то є світ людських ціннісних проєкцій. Але та соціокультурна реальність, у якій живе і діє сучасна людина, є вельми рухливою. В той же час цінності, так би мовити, – це своєрідні «острови усталеності», тобто соціокультурні константи. Вони є такими утвореннями, що конституують соціокультурну реальність, виступають як смислоутворюючі інваріанти цієї реальності. Найбільшого впливу, найбільшої детермінуючої значущості цінності набувають у царині надекономічних, надматеріальних процесів. Саме тут цінності постають у формі ідеалів і смислів. Цінності забезпечують спадковість культури у широкому розумінні цього слова. Але в якості матеріальних носіїв цінності мають різноманітні системні сукупності штучно створених людиною предметів. До того ж адресатами і духовно-екзистенціальними носіями цінностей є особистості. Через свідоме творче

відтворення і несвідоме тяжіння людських особистостей цінності «оживають» і активно діють як культуротворчі рушійні сили. Тобто через дію цінностей тільки і стають можливими соціокультурні рухи, бо саме цінності і надають їм впорядкованості та напрямку. Але оскільки діють завжди декілька цінностей, то результируючий культурологічний вектор соціуму формується і врівноважується через певну суперпозицію різнобічних направлених цінностей. Таким чином, цінності задають домінуючий вектор розвитку культури і постають як основоположні принципи збирання соціокультурних систем. Можна сказати ще й так: цінності то є своєрідні «атрактори», які притягують до себе «траєкторії» людських дій, прагнень, думок, почуттів [2, с. 37].

Отже, цінності – то є такі фундаментальні буттєві принципи, що спричиняють людську життєдіяльність і нормують життя і пізнання індивідуумів. Але вони існують завдяки духовним зусиллям людей і набувають реалізації тільки завдяки творчій активності з боку людини. Цінності слід вважати за невід'ємні складові процесу пізнання, бо пізнання є способом об'єктивації цінностей відповідної світоглядно-раціональної спрямованості. Таким чином, виникає необхідність формування гуманістичних ціннісних регулятивів, які б спрямували сучасне пізнання до нового світоглядно-цивілізаційного синтезу, здатного спричинити реальний перехід глобального суспільства з цілеорієнтованого на ціннісноорієнтований шлях революційного розвитку. Сучасна людина живе в умовах різноманітного расового, національного, релігійного і культурного оточення. Тому важливою умовою плідного співіснування та гуманістичної дії людей є глибоке знання власної національної культури та розуміння особливостей і традицій інших народів. Таким чином, основною ідеєю полікультурної освіти є діалог культур. Взаємодіє різні культури, коли виявляються особливості кожної окремої культури. У цій взаємодії важливо те, що загальнолюдські цінності допомагають зрозуміти цінності своєї культури, її оригінальність і місце в світовій культурі. В процесі взаємодії культур зростає об'єм сприйманих культурних цінностей, що сприяє розширенню світогляду, формуванню критичного мислення.

Полікультурна спрямованість освіти повинна пронизувати всі складові навчально-виховного процесу, і перш за все зміст всієї освіти. Полікультурний зміст необхідно інтегрувати в навчальні предмети впродовж всього періоду навчання. Реалізація полікультурного потенціалу змісту освіти вимагає також міждисциплінарного підходу. Жодна, окремо взята, навчальна дисципліна не може пояснити всі аспекти життя, культури і соціальні проблеми. Особливу роль відіграє двомовна і багатомовна освіта (рідна мова,

домінуюча мова, іноземні мови), що полегшує спілкування, оволодіння різноманітними культурними цінностями, стилями мислення, почуттєво-емоційного сприйняття, поведінки. Саме полікультурна освіта як механізм інтеграції вітчизняної освіти до міжнародного освітнього простору набуває великої значущості [1].

Адже, необхідність формування культурологічної компетенції у менеджерів, чия праця неминує пов'язана з процесами міжкультурної комунікації має бути завданням викладачів іноземних мов. Впровадженням навчання полікультурності є перенесення основних засад життя у культурному і релігійному середовищі на практику навчання іноземним мовам.

В дуже великій мірі від викладача залежить створення позитивної навчальної атмосфери, розвиток критичного мислення та емпатії, створення належної атмосфери спілкування. Емфатичне спілкування – спілкування з метою якомога краще зрозуміти позицію іншого, ставлячи себе на його місце.

Таким чином, полікультурність, що формується в умовах глобалізації, проявляється через етнічний аспект, тобто через етнокультурну та мовну приналежність, а також через неприв'язаність до певної території та регіону, що з повною силою демонструє глибинний розрив між культурою та економікою й технологією. Полікультурність – це багатоаспектний процес, що впливає на відносини між реаліями й етносами, на традиційні й сучасні цінності, різні культурні орієнтації, стилі життя й смаки в споживанні. Тому процес набуття полікультурної компетенції ґрунтується на вихованні поваги до цінностей інших культур, оскільки вона має усунути всі можливості виникнення непорозумінь на рівні діалогу культур та сприяє успішній міжкультурній взаємодії. А студенти, майбутні фахівці, мають оволодівати полікультурними компетенціями, щоб бути успішними в полікультурному суспільстві.

Література

1. Лар'яновський І. С. Цінності та наукове пізнання / І. С. Лар'яновський [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/32_PWMN_2009/Philosophia/55145.doc.htm
2. Лэйси Х. Свободна ли наука от ценностей? Ценности и научное понимание. / Под ред. В. А. Яковлева. – М.: Логос, 2001. – 360 с.